

ENKELE ASPECTEN BIJ DE TOELATING VAN RODENTICIDEN

Aanvraag bij Bureau Bestrijdingsmiddelen

Een bestrijdingsmiddelenfabrikant of importeur die een nog niet toegelaten rodenticide (middel voor de bestrijding van ratten en/of muizen) wil verkopen, mag tot verkoop overgaan, indien daarvoor door de betrokken Minister een toelating is verstrekt. Bij het

Bureau Bestrijdingsmiddelen, Geertjesweg 15 te Wageningen, dient daartoe een aanvraag tot toelating te worden ingediend waarbij o.a. gegevens worden verstrekt over de samenstelling van het middel, de giftigheid van o.m. de werkzame stoffen, het gedrag in het milieu en de deugdelijkheid voor het aangegeven doel.

Het Bureau Bestrijdingsmiddelen is het administratieve apparaat van de Commissie voor Fytofarmacie, welke is samengesteld uit een aantal hoge ambtenaren van de Ministeries van Landbouw en Visserij, Volksgezondheid en Milieuhygiëne en Sociale Zaken.

Beoordeling

Het toepassingsgebied van bestrijdingsmiddelen is zeer uitgebreid. Per deelgebied wordt de toelating van bestrijdingsmiddelen door een sub-commissie van de Commissie voor Fytofarmacie beoordeeld. Zo is er b.v. een subcommissie die zich bezighoudt met de landbouwbestrijdingsmiddelen en één die de middelen in de "huishoudelijke sector" behandelt.

Deze subgroepen zijn samengesteld uit deskundigen die de voor toelating aangeboden bestrijdingsmiddelen o.a. bezien op:

- deugdelijkheid voor het doel waarvoor het middel bestemd is
- giftigheid en risico's voor mensen die het middel toepassen of er na toepassing mee in contact kunnen komen en voor dieren waarvan de instandhouding gewenst is
- residuen van het bestrijdingsmiddel die na een bestrijdingsactie op voedsel terecht kunnen komen
- samenstelling, speciaal van de werkzame stoffen; door scheikundigen wordt vastgesteld of de opgegeven waarden overeenstemmen met de waarden verkregen uit het chemisch keuringsonderzoek
- mogelijke schade die het bestrijdingsmiddel aan het milieu kan veroorzaken (gevolgen t.a.v. kwaliteit van bodem, water en lucht).

Wanneer de betrokken Minister op advies van de Commissie voor Fytofarmacie besluit een bestrijdingsmiddel toe te laten, dan wordt het onder een nummer ingeschreven in het "Register van toegelaten bestrijdingsmiddelen". Het toelatingsnummer, dat in Nederland wordt gevolgd door de letter N, dient op het etiket te worden vermeld, evenals naam en adres van de toelatinghouder en de merknaam waaronder het is toegelaten.

De voorzorgsmaatregelen die door de toepasser/gebruiker moeten worden genomen, worden binnen de commissie vastgesteld door de Arbeidsinspectie van het Ministerie van Sociale Zaken. Deze maatregelen moeten eveneens op het etiket worden vermeld.

Voorts dienen op het etiket te worden vermeld een wettelijk gebruiksvoorschrift (A.) en een gebruiksaanwijzing (B.).

In het eerstgenoemde wordt vermeld in welke objecten het middel mag worden gebruikt, ter bestrijding van welke organismen en waar het absoluut niet mag worden toegepast. De gebruiksaanwijzing geeft aan op welke wijze en door wie (uitsluitend beroepsmatig of ook door anderen) het bestrijdingsmiddel mag worden toegepast; richtlijnen inzake wijze van bereiding, waar het dient te worden uitgezet, gebruik van hulpmiddelen (voerkisten), etc.

Laboratoriumproeven ("uitgevoerd door de toelatingsaanvrager")

Aanwijzingen omtrent de deugdelijkheid worden o.m. verkregen uit de resultaten van proeven op laboratoriumschaal, waarvoor proefdieren, met name bruine ratten worden gebruikt.

De dieren krijgen daarbij b.v. voedsel toegediend met het te onderzoeken bestrijdingsmiddel. Onderzocht moet worden met hoeveel actieve stof nog een 100%-ig resultaat wordt verkregen. Het is namelijk van belang de hoeveelheid giftige stof van een bestrijdings-

middel zo laag mogelijk te houden, om de gevaren voor dieren waarvan de instandhouding gewenst is tot een minimum te beperken.

Toetsing in de praktijk

De Afdeling Bestrijding van Ongedierte is belast met de uitvoering van praktijkproeven van knaagdier-("ware muizen")bestrijdingsmiddelen waarvoor een toelating is aangevraagd. Deze proeven worden succesvol genoemd, indien op alle objecten 100% doding van de bruine-, zwarte ratten resp. huismuizen wordt verkregen. De proeven worden genomen op of in duidelijk omliggende, goed te controleren objecten b.v. een vrijstaande woning of bedrijf.

Alvorens met de test te beginnen is het noodzakelijk een juist inzicht te verkrijgen in de aantallen te bestrijden knaagdieren o.a. aan de hand van opgenomen lokazen, ander voedsel, uitwerpselen, etc. Restanten van voorheen uitgezet lokaas dienen te worden opgeruimd. Indien het standaard lokaas niet wordt gegeten, dan dient een lokaaskeuze-proef te worden uitgevoerd met verschillende soorten onvergiftigd lokaas ("prebaiting"); het keuzelokaas wordt dan later met het middel gemengd. Na 2 à 3 dagen dient de opname te worden gecontroleerd. Op die plaatsen waar veel opname wordt geconstateerd, worden meerdere (plastic of kartonnen) doosjes of houten voerkistjes met lokaas uitgezet. Vaak wordt ook "prebaiting" toegepast om te beoordelen of er voldoende voerplaatsen zijn ingericht en om de dieren te wennen aan de voerplaatsen.

Alle voerplaatsen worden genummerd en op een plattegrond geregistreerd. De benodigde hoeveelheid lokaas per voerplaats wordt bepaald aan de hand van de resultaten van het laboratoriumonderzoek en de aantallen aanwezige knaagdieren. Er moet in ieder geval zó veel worden uitgezet, dat meerdere dieren in één kistje kunnen eten, zonder dat zij daar om hoeven te vechten!

Uit onderstaand overzichtje van een praktijkproef blijkt dat vanaf de 3e à 4e dag dode muizen werden aangetroffen. Op een apart staatje wordt voorts op elke dag dat er een controle wordt uitgevoerd, per kistje genoteerd hoe groot de opname in % uitgedrukt is. De objecten blijven onder controle totdat er geen opname meer wordt geconstateerd.

Na het afsluiten van de proef worden waar nodig adviezen gegeven t.a.v. te nemen bouwtechnische maatregelen ter wering van knaagdieren.

De duur van de bestrijdingsactie is vooral afhankelijk van de aard (= werkzaamheid) van het middel en ook van de aard van het object.

Verloop proef/bestrijding

dag -2 (30-5-78): totaal 45 plastic muizen-voerdoosjes uitgezet met een weinig onvergiftigde haver;

- dag 0 (1-6-78) : — geen opname voerplaatsen 26, 27, 30, 31, 32, 36, 40, 42
- goede opname voerplaats 8
 - zeer goede opname voerplaatsen 33, 34, 39
 - geringe opname uit de overige 33 voerdoosjes
 - onvergiftigde haver opgeruimd
 - 45 voerplaatsen voorzien van 50 gram van het te beproeven lokaas;

dag 4 (5-6-78) : 7 dode muizen aangetroffen;

dag 8 (9-6-78) : 20 dode muizen aangetroffen;

dag 19 (20-6-78): nog zeer geringe opname uit 17 voerdoosjes;

dag 43 (14-7-78): nauwelijks waarneembare opname op 5 voerplaatsen;

dag 50 (21-7-78): geen opname; personeel merkt niets meer van muizen;

dag 71 (11-8-78): geen opname; alle voerplaatsen geleegd en voorzien van een weinig onvergiftigde haver;

dag 77 (17-8-78): geen opname;

dag 89 (29-8-78): geen opname; proefbestrijding beëindigd.